

Beschikken over een ondersteunende omgeving tijdens en na de transitie blijkt heel belangrijk voor het welbevinden van transpersonen. Ook de omgeving van transpersonen kan echter nood hebben aan begeleiding tijdens het transitieproces.

Hoe een partner van een transpersoon ondersteunen tijdens de transitie?

- ▲ Veel partners leven in de schaduw van de transpartner tijdens de transitie. Ze nemen de ondersteunende en zorgende rol op zich en plaatsen hun eigen gevoelens op de tweede plaats. Daarom is vaak aparte begeleiding aangewezen: de partner moet een ruimte krijgen waar vrijuit kan gesproken worden en waar diens gevoelens op de eerste plaats worden gezet.
- ▲ Veel partners worstelen onder andere met onzekerheid over de toekomst, verraad, schuldgevoelens, verlies van zelfvertrouwen... Erken deze gevoelens en ga er dieper op in.
- ▲ Sommige partners stellen door de transitie ook hun eigen geaardheid in vraag "Met wie ben ik al die jaren samen geweest?". Daarbij komt ook nog de nieuwe maatschappelijke stempel. Ze worden door de buitenwereld in het hokje lesbisch/homo, hetero of bi geplaatst, zonder dat zij zichzelf zo definiëren. Niet alle partners kunnen hier makkelijk mee omgaan.

Hoe kinderen informeren?

- ▲ Informeer een kind tijdig en op een gepast moment. Zorg ervoor dat je de dagen erna tijd hebt om terug te komen op eventuele vragen van het kind. Vertel het bv. op een vrijdagavond zodat het kind er nog op kan terugkomen tijdens het weekend.
- ▲ Indien de kinderen verschillen van leeftijd, licht je hen best apart en op een andere manier in.
- ▲ Zorg dat het thema bespreekbaar is en geen taboe of geheim blijft, maar dwing het kind ook niet om erover te praten.
- ▲ Communiceer dat het kind verschillende emoties mag voelen bij de transitie en reik hen emotiewoorden aan bv. Je mag boos zijn, je mag het raar vinden,...
- ▲ Zorg voor geruststelling: de ouder/broer/zus/tante/... gaat wel in transitie, maar de persoonlijkheid van de persoon verandert niet en er verandert niets aan de relatie.
- ▲ Sommige kinderen zijn kwetsbaar: heb aandacht voor onder andere pesten.

Hoe ouders ondersteunen bij de transitie van hun kind?

- ▲ Zorg voor geruststelling en erkenning: het is als ouder OK dat je de transitie van je kind moeilijk vindt.
- ▲ Ouders hebben heel veel vragen: zal het nog uitdoven? Zal mijn kind ooit gelukkig worden? Zal het ooit een partner vinden? Sta hierbij stil en stel gerust. Wees eerlijk en zeg dat er niet op alles een antwoord bestaat.
- ▲ Ouders mogen communiceren naar hun kind dat ze de transitie moeilijk vinden. Het is wel belangrijk dat zij hierbij duidelijk maken dat het niet is omdat zij het moeilijk vinden, zij hun kind hier niet in steunen. Het is belangrijk dat het kind geen schuldgevoelens krijgt.
- ▲ Wanneer ouders openlijk met hun kinderen spreken over hun gevoelens, zullen kinderen dat ook sneller doen naar hun ouders toe. Voor hen kan het ook een moeilijk proces zijn waar zij graag over spreken.

Hoe de klas of leefgroep van een transgender jongere betrekken?

- ▲ Maak genderdiversiteit in het algemeen bespreekbaar. Je kan hiervoor boeken gebruiken of educatief materiaal dat je onder meer kan vinden op schooluitdekast.be.
- ▲ Stel: een kind maakt een opmerking: "Juffrouw, Jan draagt schoenen met blinkers". Geef aan dat jongens ook meisjes dingen leuk kunnen vinden en omgekeerd. Daarnaast is het belangrijk om jongens en meisjes dingen aan sich in vraag te stellen bv. "Kunnen jongens dan geen schoenen met blinkers dragen?" Indien andere leerlingen vragen stellen over operaties, probeer je die vraag af te wimpelen "Wat in je broek zit, bepaalt niet wie je bent." Vermijd het woord 'ombouwen'. Kinderen mogen aangeven dat ze transpersonen 'raar' of 'anders' vinden. Ga erover in gesprek met de klas waarom men het raar of anders vindt. Zo'n gesprek kan verbindend werken.
- ▲ Wanneer een transjongere een coming out wil doen voor de klas, spreek je dit best met de jongere goed op voorhand door. Dit kan op verschillende manieren, bv. een spreekbeurt, een filmpje, een documentaire of een korte mededeling. Geef de medeleerlingen de kans om vragen te stellen, maar laat ze die op een briefje schrijven, zodat ongepaste vragen kunnen gefilterd worden en de transjongere zelf kan beslissen op welke vragen die antwoordt.

